

ELEVI ÎN SITUAȚII
SPECIALE: DEVIANȚI ȘI
SUPRADOȚAȚI

Consilier școlar Czudik Lenuța Aurelia

ELEVI ÎN SITUAȚII SPECIALE: DEVIANȚI ȘI SUPRADOTAȚI

Studii de caz

Cazul 1

Sunteți diriginte/ă. Asistați la o scenă în care o elevă din clasa dumneavoastră este acostată, în pauză, de către un elev din altă clasă, mai mare ca vârstă, care o obligă să meargă într-un colț retras al coridorului. Observați că elevul are o expresie amenințătoare.

În analiza dumneavoastră încercați să răspundeți la următoarele întrebări:

- Imaginați-vă care ar fi motivul pentru care elevul are un asemenea comportament.
- Identificați rolurile de agresor/victimă. Care ar fi indicatorii folosiți în acest scop?
- Construiți un repertoriu al motivelor, folosind experiența pe care o aveți.
- Cum ați interveni în acest caz, pentru a preveni declanșarea unui comportament violent.
- Aduceți argumente care să susțină soluția propusă.

Arii de intervenție în vederea prevenirii și ameliorării fenomenelor de devianță în spațiul școlar

Orice strategie educativă, inclusiv cea de prevenire și ameliorare a violenței elevilor, nu ar avea șanse de reușită doar dacă cei responsabili cu dezvoltarea ei s-ar baza pe cunoașterea cât mai profundă a personalității umane. A cunoaște un elev, în sensul psihopedagogic, înseamnă a-i identifica laturile, componentele și trăsăturile cele mai importante de personalitate. Se pot obține informații semnificative din studierea particularităților de temperament, a nivelului de inteligență, a parametrilor afectivi-motivaționali, a nivelului de control de sine, de stimă de sine etc.

Pentru obținerea unei imagini cât mai apropiate de realitate, este necesară coroborarea datelor obținute prin diagnoză și psihodiagnoză cu opiniile profesorilor clasei, ale părinților. Diagnoza și prognoza se dovedesc a fi utile în evaluarea cu acuratețe a riscurilor de comportament violent/deviant, în aprecierea gradului de expunere a elevilor și cunoașterea cauzelor generatoare de factori responsabili de acest tip de comportament.

Metoda modelării

Metoda modelării, bazată pe învățarea socială: prezentarea și recomandarea ca modele a unor elevi din anturajul imediat al subiectului violent, care este invitat să încerce (mai întâi prin imitație, apoi prin preluare conștientă) să internalizeze comportamentele dezirabile ale modelului propus.

Tehnici
nonverbale

Tehnici nonverbale aflate la granița dintre modelele terapeutice individuale și cele de grup:

- ludoterapia (de preferat sunt jocurile de creație);
- ergoterapia (acțiunile propuse să țină seama de preferințele copilului);
- terapia prin artă (pictură, sculptură, modelaj etc.).

Teste și
chestionare

- *chestionarul multifazic FPI* (Inventarul de personalitate Fahrenberg) – investighează nouă trăsături temperamental-caracteriale, între care cele mai semnificative sub aspectul riscului de violență ar fi nervozitatea, agresivitatea, tendința de dominare, controlul de sine, instabilitatea emoțională;
- *chestionarul de personalitate Woodworth-Matthews* pentru cunoașterea unei individualități predispuse la devianță – emotivitate, impulsivitate, agresivitate, instabilitate psihoafectivă, tendințe antisociale etc.;
- *testul sociometric Moreno* – se aplică la nivelul clasei pentru a cunoaște nivelul de coeziune a colectivului de elevi, a elementelor care conferă identitatea și autonomia grupului, ca partener formativ/educativ al dirigintei.

Model de fișă de predicție

Elaborarea de către diriginți a unor fișe de predicția comportamentului deviant ar putea ține seama de o serie de criterii, cum ar fi:

- *Date familiale* (statut socio-economic, nivel de instrucție al părinților, tipul familiei).
- *Climat afectiv familial* (conflicte/violență în familie, rigiditate parentală, supraprotecție din partea ambilor părinți sau a unuia, neglijare afectivă).
- *Climat educativ familial* (indulgență *versus* exigență exagerată, mesaje educative contradictorii din partea părinților, indiferență parentală, stil autoritar).
- *Starea de sănătate a elevului* (boli ale sistemului nervos, inclusiv simptome ADHD, boli ale organelor interne, boli endocrine, simptome psihosomatice, reacții nevrotice/instabilitate emoțională).
- *Atitudinea față de școală și performanțe școlare*:
 - comportament agresiv/provocator/violent;
 - necuviincios cu profesorii;
 - mincinos/nesincer;
 - greu de stăpănit;
 - încăpățânat;
 - izolat/retras;
 - membru/lider al unui grup deviant/delinvent;
 - repetent.
- *Comportament cotidian*:
 - tipul de temperament;
 - violența verbală/trivialitate;
 - brutalitate, vandalism;
 - extravagant;
 - aspect dezordonat/nepotrivit ca înfățișare;
 - fumează/consumă alcool/droguri ocazional sau în mod constant;
 - atras de filme/emisiuni/jocuri violente;
 - interesat de pornografie;
 - cinism;
 - egoism;
 - tendința de dominare;
 - vocabular specific violent, dar sărac în rest, cu stereotipii verbale.
- *Socializare afectivă*:
 - necomunicativ, necooperant;
 - reacții impulsive;
 - toleranță scăzută la frustrare;
 - influențabilitate;
 - tendințe depresive, anxietate.

Concursuri pe tema violenței în școală

Tema:

Organizarea unui concurs intitulat „Stop Violenței: Școala – un spațiu al siguranței”.

Obiective:

Obiectivul a constat în elaborarea de către elevi, asistați de consilierul școlar, a unui proiect care să cuprindă măsuri/soluții/acțiuni/intervenții menite să reprezinte conturarea unei strategii eficiente pentru prevenirea/ameliorarea violenței școlare.

Activități:

Fiecare clasă a VII-a și a VIII-a participante la concurs au fost jurizate și premiate pe baza unui regulament propus tot de către elevi. Juriul, format din elevi ai claselor a VI-a și a VIII-a desemnați de către diriginți, a stabilit criteriile de evaluare a proiectelor: respectarea pașilor de realizare a unui proiect, respectarea subiectului ”stop violența”, proiectul să fie original, proiectul să fie simplu de pus în practică, prezentarea să fie făcută într-o manieră atractivă, implicarea tuturor membrilor echipei.

Echipele (formate din 7-8 membri fiecare) au alcătuit un proiect pe tema violenței și a prevenirii ei. Proiectele au fost prezentate spre jurizare. Prezentarea acestor proiecte s-a făcut public în fața tuturor elevilor de la clasele a VI-a și a VIII-a. Echipa câștigătoare a fost anunțată că va participa la etapa pe municipiu a concursului de proiecte „Fii inteligent, nu fi violent”.

Vă mulțumesc!